

Андрій Бачинський

Б 32 Ватага Веселих Волоцюг [Текст] : повість / Андрій Бачинський. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2023. — 160 с.

ISBN 978-617-679-565-0

Повість для підлітків відомого українського письменника Андрія Бачинського оповідає про пригоди трьох друзів, яких називають Ватагою Веселих Волоцюг, Віт, Влад і їхня подружка Васька вирушають у небезпечну вилазку підземеллями Львова, аби на власні очі побачити підземну річку, але навіть собі не уявляють, до яких карколомних наслідків це призведе. Чи зможуть друзі відшукати містичну угоду з дияволом та допомогти таємничому незнайомцю з підземелля? Про це і не тільки читачі довідаються, прочитавши цю захопливу книжку.

УДК 821.161.2

© Андрій Бачинський, текст, 2018
© Олександр Шагохін, обкладинка, 2023
© Видавництво Старого Лева, 2018

ISBN 978-617-679-565-0

Усі права застережено

РОЗДІЛ 1. МИША В ПЕНАЛІ

— То кінець, — важко зітхнув Віт, — поженуть зі школи, реально.

— Точно, дерік крутий, панькатися не буде, — погодився Влад.

Васька з-під лоба зиркала на хлопців і нервово кусала губу. Хотіла щось додати, але помітила Романа Денисовича, вчителя фізики й трудового навчання, а за сумісництвом — класного керівника. Той поспіхом прямував до директорського кабінету.

— Ого, і Таргана викликали. Все, хана нам, сто процентів.

Тарганом класного керівника учні прозвали за його вуса, що кумедно стирчали у різні боки. Він знав про образливе прізвисько і не раз збирався зголити його причину, але щоразу стримувався. Довге й хвилясте сиве волосся вкупі з вусами робили Романа Денисовича Проценка зовні подібним на його кумира — Альберта Ейнштейна. Учитель дуже пишався цим і таємно

мріяв, щоб учні, якщо вже й прозивали його, то саме Ейнштейном. Але ті чомусь уперто асоціювали його вуса з тарганячими.

Роман Денисович підійшов і зміряв осудливим поглядом трійцю.

— Так, усі тут: Василина, Владислав, Віталій. Зізнавайтесь, що знову накоїли?

Почути відповідь він не встиг, бо з кабінету визирнув директор і, насупившись, кивнув, мовляв, заходьте. Друзі тупцювали, але увійти не наважувалися. Класний керівник зітхнув і увійшов сам, причинивши за собою двері.

Директор стояв обличчям до вікна. Почувши, що двері зачинилися, важко промовив:

— То хто з вас трьох додумався познуватися над Ганною Іванівною?

— Гм-гм, — прокашлявся Роман Денисович. — Василю Михайловичу, тут тільки я, діти залишилися у коридорі.

Директор озирнувся.

Василь Михайлович був років на десять молодший від Романа Денисовича, якому нещодавно виповнилося шістдесят, але виглядали чоловіки однолітками. Директор носив великі старомодні окуляри, був надто огрядним і повільним проти підтягнутого жвавого фізика. Ходив мало, а усі проблеми й конфлікти, що траплялися в школі, вирішував у себе в кабінеті. А якби розміри кабінету дозволяли вмістити усіх учнів та педагогів, то й шкільна лінійка проходила б тут.

Зрештою, учнів директорова малорухливість тільки тішила — можна було не боятися потрапити йому під гарячу руку в шкільному коридорі.

— У чому справа? — подивовано розвів руками директор. — Я ж усіх запросив до кабінету.

— Може, спершу удвох прояснимо ситуацію, а тоді вже й учнів покличемо? Бо я, скажу вам щиро, ще не в курсі подій.

— Погано, що не в курсі. Класний керівник повинен першим знати, що діється у його класі.

Роман Денисович промовчав, лише повів плечем. Було неприємно, що його повчають, мов практиканта.

— Ваші учні, — продовжував директор, — мало того, що зірвали урок біології, ще й перед цілим класом виставили вчительку на посміховисько. Я вже не кажу про шкоду її здоров'ю. Бачили б ви, в якому стані Ганна Іванівна прийшла до мене. А в неї хворе серце, і якби вона потрапила в лікарню, хто б тоді викладав біологію і хімію? Заміни у мене немає. Я її ледь заспокоїв і вмовив не звертатися у поліцію.

— Куди?

— Так-так, у поліцію! З приводу нанесення шкоди її здоров'ю і відшкодування моральних збитків.

— Ну, скажу вам щиро, якщо через кожну дитячу витівку звертатися до поліції, то уся правоохоронна система лише й працюватиме на школу. Абсурд якийсь, Василю Михайловичу. Це ж діти!

— Звірі, а не діти! Чи то вперше вони доводять учительку? Нещодавно намастили клеєм сидіння вчительського стільця і зіпсували їй спідницю. Тепер та миша у пеналі. Це ж додуматися — спіймати живу мишу і на

перерві підкласти вчительці в пенал. От чому на лихе їм завжди вистачає кмітливості та енергії, а на щось корисне — ніколи? Коли ж вони вже повиростають і подорослішають?

— Ще встигнуть. Не підганяйте їх, Василю Михайловичу. І на їхній вік вистачить серйозності та смутку. А що там з тією мишею?

— Ганна Іванівна відкрила пенал, щоб взяти ручку, а миша з переляку вискочила їй просто на руку. Поки вона намагалася струсити мишу на підлогу, та вже по рукаву на плече видерлася. Бідна жінка мало інфаркт не схопила. Вона тих гризунів більше смерті боїться.

— Дивно. Як учителька хімії та біології може мишею боятися?

— І що? Ви он — учитель фізики й праці, але електричного струму теж боїтеся і пальці в розетку не пхаєте.

— Оце порівняли, — всміхнувся Роман Денисович. Директор рубонув у повітрі рукою.

— Так, все, досить дискусій. Завтра хай приходять з батьками і будемо відраховувати зі школи.

— З якими батьками? Усі троє з неповних сімей. Одного бабуся виховує, іншого батько, який на заробітках постійно. А Василина взагалі у дядька живе, маминого брата.

Директор спохмурнів. Відтак підсунув стілець і запросив Романа Денисовича сідати.

— Розкажіть про них. Хочу зрозуміти, чому саме ці троє постійно каламутять воду.

Класний керівник відмахнув рукою:

— Та про що тут розповідати? Скільки дітей зараз у неповних сім'ях росте. Батьки як не на заробітках за

кордоном, то розлучені, а як не розлучені, то алкоголіки. Зрештою, самі знаєте, що я вам тут Америку відкриваю?

Учитель потер перенісся і змучено сів. Потім озирнувся на двері, наче перевіряв, чи хто не підслуховує, і промовив:

— Добре, спробую розповісти коротко про кожного. Хоча, скажу вам щиро, нема дуже про що розповідати.

У Віталія Ільківа ситуація трагічна. Мати померла, ще коли він у першому класі навчався. Рак. Батько не витримав, почав пити. З роботи вигнали. Через знайомих влаштувався у будівельну бригаду — їздить десь у Росію, дачі московським чиновникам буде. По три-чотири місяці нема його. Добре, хоч тітка, старша сестра мамина, Віталієм опікується, приходять зварити їсти чи попраці, коли батько на заробітках. Той, поки працює, — тримається. А вертається додому — зривається, і знову за старе. Але малий, попри все, дуже його любить. Вчитися не хоче, каже, що після школи буде з батьком на заробітки їздити. І то не задля грошей, а щоб хоч отак бачитися з ним. Тверезим. А може, й добре, що теж займеться будівництвом. Має чуття в руках — тямить у столярній справі. Любить малий дерево. Справжній майстер виросте, щиро кажу вам. Таких завжди цінують і поважають. Колись же як було? У кожному під'їзді мешкало по два-три токарі, слюсарі, столяри. Як треба щось змайструвати — пройди по сусідах, і все зроблять. А тепер? Он, треба було якесь кріплення виточити до лабораторних приладів у кабінет фізики, і нема до кого звернутися. У цілому будинку жодного токаря не залишилося, одні економісти

з юристами. І більша частина з них безробітні, бо кому ж та навала потрібна. Вгробили профтехосвіту, тепер страждаємо від нестачі фахівців.

А з Ільківа фахівець буде. І не просто столяр, а краснодеревник — від слова красне, себто красиве дерево. Це я вам, Василю Михайловичу, гарантую. А що біситься на уроках, що ганяє десь там по дахах з друзями, ну то це минеться. Дитина ж воно ще, хоч і вимахав вище від нас з вами.

Щодо Владислава Брецького — батьки у нього є, але розлучені. Вже давно. Батько другу сім'ю має, живе десь далеко, в іншій області. Малий тут з бабусею, а мама вже років десять в Італії гарує, сюди навіть не показується. Мабуть, тому Владислав дуже замкнутий і геть не комунікабельний. Крім комп'ютера, нічого й знати не хоче. Певно, програмістом стане, до точних наук хист у нього є.

Василина Варинюк теж дівчинка здібна, і з сім'єю наче все гаразд. Батьки археологи, мешкали разом у Дніпрі. Але минулого літа їх запросили в міжнародну наукову експедицію на два роки, от і довелося доньку тимчасово відправити до маминого брата у Львів. Видно, що дівчина дуже сумує за батьками. І, здається, трохи навіть ображена на них...

— Але що цих трьох об'єднує? — здивовано перебив класного керівника директор. — Вони ж, судячи з ваших слів, абсолютно різні і за характерами, і за вихованням.

Роман Денисович безпомічно розвів руками.

— Сам дивуюся. Певно, якраз отой брак сімейного тепла й затишку.

РОЗДІЛ 2. ЗНАЙОМСТВО

Василині страшенно не подобалося її ім'я, воно здавалося їй надто жіночним і манірним і ніяк не відповідало її характеру й стилю. Улюблений одяг — футболка, джинси і кеди, щоб вільно рухатися і долати перешкоди на кшталт парканів чи кущів. І ще — коротка зачіска. Вона терпіти не могла довгого волосся, яке завжди плується і заважає.

З дівчатами Василина не дружила змалку, тільки з хлопцями. Ляльки їй були нецікаві, зате поганяти м'яча чи «порубатися» з друзяками мечами джедаїв із «Зоряних війн» — це залюбки. А ще, у дитячому садочку, Василючка любила бавитися в пісочниці, але не ліпити пасочки і квіточки, як дівчата-однолітки, а «розкопувати» скіфські кургани і єгипетські піраміди. Це у неї, мабуть, від батьків-археологів. Батько їй в дитинстві замість казок на ніч розповідав цікаві історії про древніх фараонів і античних царів. Взагалі він мріяв про сина, сподівався, що той їздитиме з ним в експедиції і колись продовжить його справу. Навіть ім'я йому підібрав на